

Jerzy Hausner, Andrzej Sokołowski

Akademia Ekonomiczna w Krakowie

REALNE KOALICJE W SEJMIE W ROKU 2004

1. Dane statystyczne

Zebrano informacje o wynikach głosowań nad projektami ustaw przyjętych w Sejmie w 2004 r. Głosowań takich było 241. Wzięto pod uwagę te kluby poselskie, które istniały przez cały rok 2004 (bez względu na pewne zmiany personalne) oraz miały w swym składzie przynajmniej 15 posłów. Były to: Sojusz Lewicy Demokratycznej, Platforma Obywatelska, Prawo i Sprawiedliwość, Polskie Stronnictwo Ludowe, Samoobrona, Liga Polskich Rodzin, Niezrzeszeni, Unia Pracy. Uwzględniono następujące zachowania posłów w głosowaniu: głosowanie za, głosowanie przeciw, wstrzymanie się od głosowania, niegłosowanie. Informacje liczbowe pozyskano ze strony internetowej Sejmu RP. Liczby głosów przekształcono na procenty w ramach każdego ugrupowania.

2. Uwagi metodologiczne

W naszym zadaniu obiektami są projekty ustaw, które poddano pod głosowanie, a cechami statystycznymi – zmienne określające procent zachowań danego typu w poszczególnych ugrupowaniach. Przy czterech typach zachowań i ośmiu ugrupowaniach mamy łącznie 32 cechy statystyczne. Wszystkie cechy wyrażone są w tych samych jednostkach (procentach), więc macierz odległości wyznacza się na danych oryginalnych. Jako miarę niepodobieństwa obiektów przyjęto odległość euklidesową. Wstępnie zastosowano metodę Warda. Optymalizuje ona hierarchię, ale nie optymalizuje przyporządkowania obiektów do grup. Dlatego ostateczną klasyfikację uzyskano metodą k -średnich.

Celem stosowania analizy skupień jest próba znalezienia grup projektów ustaw przy głosowaniach, podczas których zaobserwowano podobne zachowania klubów poselskich. Nie chodzi tu o to, że kluby te mają głosować podobnie, lecz o znalezienie pewnych schematów typu: klub A: tak, klub B: tak, klub C: wstrzymał się. Różnice pomiędzy znalezionymi grupami obiektów (ustaw) są weryfikowane metodą ANOVA (analiza wariancji). Weryfikuje ona hipotezę o równości średnich w grupach. W badaniach zależy nam oczywiście, aby hipotezy takie (które weryfikowane są osobno dla każdego zachowania każdego klubu) były odrzucane, bo to świadczy o odmienności podgrup. Wskazania testu ANOVA należy traktować nieco orientacyjnie, gdyż nie weryfikujemy założeń o normalności rozkładu w podgrupach – co jest założeniem postulowanym w ANOVA.

Znalezione grupy to konfiguracje punktów w przestrzeni wielowymiarowej. Można wskazać punkty, które są najbliższe środka danej grupy, czyli w pewnym sensie są dla niej najbardziej reprezentatywne. Takie ustawy wskazano w tabelach prezentujących wyniki grupowania. Wszystkie obliczenia prezentowane w pracy wykonano z wykorzystaniem programu STATISTICA 7.1.

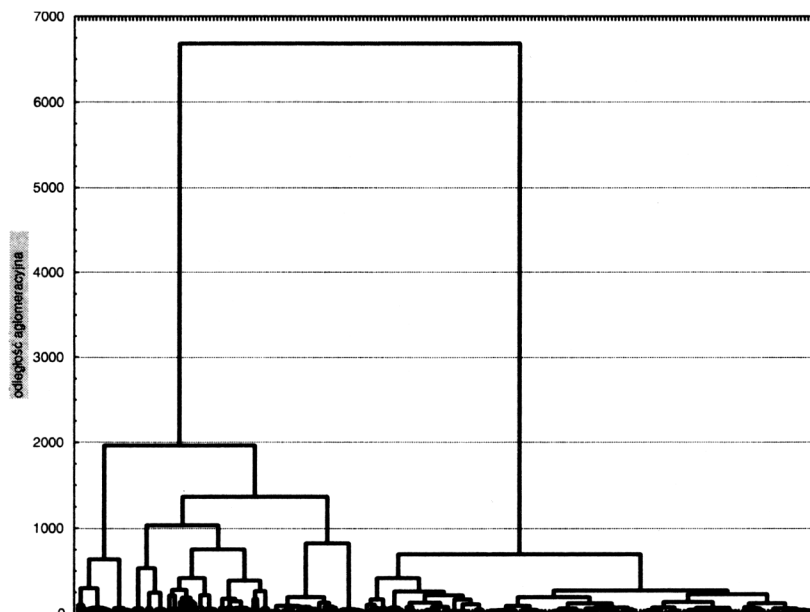
3. Realne koalicje w Sejmie w roku 2004

Po zastosowaniu metody Warda otrzymujemy dendrogram przedstawiony na rys. 1. Na osi poziomej rozmieszone są obiekty (ustawy). Nie podajemy tu numeracji, bo na tym etapie ważny jest kształt drzewa. Widać, że ma ono dwa duże konary. W tej sytuacji właściwej liczby grup warto szukać na wykresie pozbawionym najdłuższego połączenia. Taki wykres prezentujemy jako rys. 2. Jako poziom odcięcia przyjęto odległość aglomeracyjną 700, poniżej której drzewo wyraźnie się rozrasta.

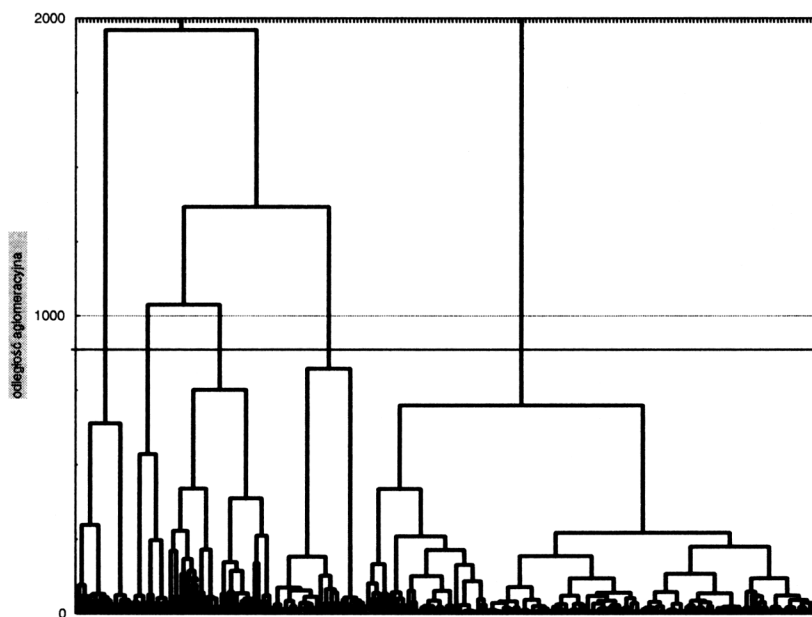
Grupy uzyskane ostatecznie metodą k -średnich przedstawiamy w kolejności liczności, od najbardziej licznej. Przy interpretacji zwracamy uwagę tylko na te zachowania, które zostały uznane za istotnie różnicujące grupy w metodzie ANOVA przy zastosowaniu poprawki na testowanie wielokrotne Holma. Wartość p , zamieszczona w ostatniej kolumnie, wskazuje na istotne statystycznie zróżnicowanie podgrup, jeżeli jest mniejsza od przyjętego poziomu istotności $\alpha = 0,05$. To podsumowanie średnich procentów zamieszczono w tab. 1.

Grupa 1

Najwięcej uchwalonych ustaw – 119 (58,9%). Praktycznie popierali je wszyscy. W ramach poszczególnych klubów głosowano na tak: SLD – 90,0%, PO – 89,4%, PiS – 90,1%, PSL – 81,7%, Samoobrona – 82,9%, LPR – 84,9%, Niezrzeszeni – 75,8%. Jest to jedyna grupa ustaw, którą w takim zakresie poparła Liga Polskich Rodzin. Ze względu na duży rozmiar tej grupy, nie podajemy szczegółowej listy ustaw ją tworzących (są to te ustawy, które nie weszły w skład pozostałych grup).

Rys.1. Dendrogram ustaw uzyskany metodą Warda
Źródło: obliczenia własne.

Rys. 2. Dolna część dendrogramu ustaw
Źródło: obliczenia własne.

Tabela 1. Średnie procenty w grupach ustaw

Klub	Głosowanie	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5	p
SLD	za	90,0	90,8	94,4	89,8	87,5	0,0144
	przeciw	0,1	0,8	0,1	0,0	0,3	1,0000
	wstrzymanie	0,0	0,0	0,0	0,7	0,1	0,0018
	nie głosuje	9,8	8,4	5,4	9,5	12,1	0,0034
PO	za	89,4	88,1	64,7	3,4	91,1	0,0000
	przeciw	0,2	1,0	23,8	88,0	0,0	0,0000
	wstrzymanie	1,1	2,8	4,6	1,9	0,3	1,0000
	nie głosuje	9,2	8,1	6,9	6,7	8,5	1,0000
PiS	za	90,1	66,7	12,7	36,4	71,7	0,0000
	przeciw	0,3	17,8	67,4	48,0	7,6	0,0000
	wstrzymanie	0,1	6,4	11,7	7,6	9,3	0,0064
	nie głosuje	9,5	9,1	8,2	7,9	11,3	1,0000
PSL	za	81,7	81,3	12,1	86,5	78,8	0,0000
	przeciw	1,4	4,3	64,2	1,9	0,5	0,0000
	wstrzymanie	0,5	0,8	4,9	0,7	0,2	1,0000
	nie głosuje	16,5	13,6	18,8	10,9	20,5	0,2340
Samo- obrona	za	82,9	63,5	3,7	61,2	77,5	0,0000
	przeciw	0,4	13,2	80,2	24,1	0,0	0,0000
	wstrzymanie	0,1	4,8	0,2	0,7	6,4	0,1872
	nie głosuje	16,6	18,5	15,9	14,0	16,1	1,0000
LPR	za	84,9	3,3	0,0	39,4	3,0	0,0000
	przeciw	1,5	83,8	86,3	46,8	5,3	0,0000
	wstrzymanie	1,6	1,2	1,8	3,8	77,5	0,0000
	nie głosuje	12,0	11,6	11,9	10,0	14,1	1,0000
Niezrzeszeni	za	75,7	65,2	47,1	66,0	65,4	0,0000
	przeciw	0,8	11,5	28,0	11,9	1,1	0,0000
	wstrzymanie	0,9	2,3	1,8	1,4	7,0	0,0000
	nie głosuje	22,6	21,1	23,2	20,7	26,5	1,0000
UP	za	89,7	89,7	91,8	85,8	87,2	1,0000
	przeciw	0,4	0,7	0,0	1,8	0,0	1,0000
	wstrzymanie	0,1	0,2	1,3	0,5	0,0	0,0360
	nie głosuje	9,8	9,4	6,9	11,8	12,8	1,0000

Źródło: obliczenia własne.

Grupa 2

W grupie tej jest 38 ustaw – 18,8% wszystkich uchwalonych w 2004 r. Głównym wyróżnikiem głosowań jest tu osamotniony sprzeciw LPR. Szczegółową listę ustaw zakwalifikowanych do tej grupy zawiera tab. 2. W tej i następnych tabelach zamieszczono dodatkowe oznaczenia o następującej treści:

- E – ustawa zawierająca przepisy dostosowujące polskie prawodawstwo do prawa Unii Europejskiej,
- UE – projekt mający na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej,
- OIU – obywatelska inicjatywa ustawodawcza,
- KU – do prac nad projektem zostali wyznaczeni przedstawiciele Komisji Ustawodawczej.

Przypominamy, że w tabelach z listami ustaw zaznaczono po trzy obiekty – ustawy najbardziej charakterystyczne dla danej grupy.

Tabela 2. Ustawy tworzące grupę 2

Nr	Uwagi	Ustawa
7	E	o organizacji rynku rybnego i pomocy finansowej w gospodarce rybnej
10		Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego
13	E	o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego
14	E	Prawo zamówień publicznych
19	KU	o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw
20	KU	o systemie informacji oświatowej
22	E	o rybołówstwie
23		o zmianie ustawy o towarach paczkowanych
35	E	o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych
36	E	o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt
42	E	o zmianie ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich
43	E	o zmianie ustawy Kodeks karny, ustawy Kodeks postępowania karnego oraz ustawy Kodeks wykroczeń
55	E	o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych
60		o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji
71		o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o uruchamianiu środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej
77		o Funduszu Poręczeń Unijnych
111	KU	o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania
112	E	o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej
113	E	o zmianie ustawy o rachunkowości
125		zmianie ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości oraz niektórych innych ustaw
136		o zmianie ustawy Prawo o notariacie
150		o zmianie ustawy Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw
155		o ratyfikacji Konwencji znoszącej wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych, sporządzonej w Hadze dnia 5 października 1961 r.
156	E	o zmianie ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach
158		o ratyfikacji Konwencji odnoszącej się do ekstradycji między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, sporządzonej w Dublinie dnia 27 września 1996 r.
160		o ratyfikacji Konwencji o uproszczonej procedurze ekstradycyjnej między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, sporządzonej w Brukseli dnia 10 marca 1995 r.
166		o wypowiedzeniu konwencji o przyszłej wielostronnej współpracy w rybołówstwie na północno-wschodnim Atlantyku, sporządzonej w Londynie dnia 18 listopada 1980 r.
167		o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej
171	UE	o zmianie ustawy o kosmetykach
172	UE	o zmianie ustawy o rachunkowości oraz o zmianie ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie
189		o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz ustawy Kodeks karny wykonawczy
198		o ratyfikacji Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich, sporządzonej w Brukseli dnia 26 lipca 1995 r., Protokołu do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 r., sporządzonego w Dublinie dnia 27 września 1996 r., Protokołu w sprawie interpretacji w trybie orzeczenia wstępnego przez Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 r., sporządzonego w Brukseli dnia 29 listopada 1996 r. oraz Drugiego Protokołu do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 r., sporządzonego w Brukseli dnia 19 czerwca 1997 r.

Nr	Uwagi	Ustawa
200		o ratyfikacji Europejskiego porozumienia w sprawie zniesienia wiz dla uchodźców, sporządzonego w Strasburgu dnia 20 kwietnia 1959 r.
208		o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej
211		o zmianie ustawy o Policji oraz ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej
224		o rekompensacie przysługującej w związku z odstąpieniem w roku 2002 od waloryzacji dodatku kombatanckiego
233	UE	o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej
239	UE	o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest

Źródło: obliczenia własne.

Wspólną cechą wielu ustaw należących do tej grupy jest ich związek ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej i dopasowaniem naszego ustawodawstwa do wymogów Unii Europejskiej. W tym kontekście zrozumiałą jest sprzeciw Ligi Polskich Rodzin, programowo antyunijnej.

Grupa 3

Grupę tę tworzy 20 ustaw – 9,9%. Miały one najbardziej powszechne poparcie SLD (94,4%), a jednocześnie największy sprzeciw (ze wszystkich grup) ze strony ugrupowań opozycyjnych poza Platformą Obywatelską: PiS – 67,4%, PSL – 64,2%, Samoobrona – 80,2%, LPR – 86,3%, Niezrzeszeni – 28,0%. Nawet wśród posłów Unii Pracy tu jest najwięcej głosów wstrzymujących.

Tabela 3. Ustawy tworzące grupę 3

Nr	Uwagi	Ustawa
9		o podatku akcyzowym
11		budżetowa na rok 2004
25		o zmianie ustawy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców oraz ustawy o opłacie skarbowej
27	KU	o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie innych ustaw
33	KU	o podatku od towarów i usług
34		o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej
54	E	o zmianie ustawy Prawo bankowe oraz o zmianie innych ustaw
57	E/KU	o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw
59	E	o zmianie ustawy o języku polskim
61		o zmianie ustawy Prawo o zgromadzeniach oraz ustawy Prawo o ruchu drogowym
78	E/KU	o nadmiernych zapasach produktów rolnych i produktów cukrowych
110	OI/U	o świadczeniach przedemerytalnych
119		o funduszach inwestycyjnych

cd. tab. 3

Nr	Uwagi	Ustawa
148	UE	o zmianie ustawy o nadmiernych zapasach produktów rolnych i produktów cukrowych
151		o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw
161		o ratyfikacji Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, sporządzonej w Brukseli dnia 29 maja 2000 r., oraz Protokołu do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej z dnia 29 maja 2000 r., sporządzonego w Luksemburgu dnia 16 października 2001 r.
170		o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
226	UE	o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników
230		o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw
237		budżetowa na rok 2005

Źródło: obliczenia własne.

Ustawy tej grupy są związane głównie z finansami publicznymi, bezpieczeństwem finansowym państwa, podatkami. Platforma Obywatelska w tych głosowaniach mogła pokazać się jako partia prorynkowa, proeuropejska, gotowa poprzeć przedłożenia rządowe w sprawach ważnych dla państwa.

Grupa 4

W tej grupie jest 14 ustaw – 6,9%. Są to ustawy, którym sprzeciwiała się Platforma Obywatelska (88,0% głosów przeciw), a które popierało Polskie Stronnictwo Ludowe (86,5% za).

Tabela 4. Ustawy tworzące grupę 4

Nr	Uwagi	Ustawa
15	E	o Inspekcji Weterynaryjnej
30		o zmianie ustawy o izbach morskich
58	KU	o zmianie ustawy o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2001-2006
67	E	o ochronie przyrody
118	KU	o zmianie ustawy o systemie oświaty
132		o zmianie ustawy Prawo łowieckie
169		o zmianie ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym
192		o włączeniu Akademii Medycznej im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy do Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
197		o jednostkach doradztwa rolniczego
202		o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa
206		o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw
212		o zmianie ustawy o samorządowych kolegiach odwoławczych, ustawy o działach administracji rządowej oraz ustawy o administracji rządowej w województwie
215		o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych ustaw
223		o zmianie ustawy o doradztwie podatkowym oraz ustawy o rachunkowości

Źródło: obliczenia własne.

W tej grupie jest stosunkowo dużo ustaw związanych z zagadnieniami rolnictwa. Prawdopodobnie nie do końca tłumaczy to poparcie PSL. W tle są zapewne jeszcze interesy grupowe i konkretne korzyści partykularne, dla których warto było udzielić poparcia i coś utargować, w sytuacji gdy inny duży klub (PO) był przeciwny.

Grupa 5

Ostatnią grupę tworzy 11 ustaw – 5,4%. Zdecydowanie popierała je Platforma Obywatelska (91,1% głosów za), a wstrzymywała się Liga Polskich Rodzin (77,5% głosów to wstrzymujące się). Również posłowie niezrzeszeni najczęściej wstrzymywali się od głosowania – 7,0%. Charakterystyczna jest również duża grupa posłów SLD, którzy nie głosowali (12,1%)

Tabela 5. Ustawy tworzące grupę 5

Nr	Uwagi	Ustawa
5	E	o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych oraz ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe
68		o zmianie ustawy Prawo budowlane
79	E	o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych
140		o wypowiedzeniu Konwencji o przyszłej wielostronnej współpracy w rybołówstwie na północno-zachodnim Atlantyku, sporządzonej w Ottawie dnia 24 października 1978 r.
144		o swobodzie działalności gospodarczej
184		o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego
191		o zasadach finansowania nauki
193		zmieniająca ustawę o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz o zmianie niektórych innych ustaw
204		o wypowiedzeniu Konwencji o rybołówstwie i ochronie żywych zasobów w Morzu Bałtyckim i Białym, sporządzonej w Gdańsku dnia 13 września 1973 r.
225		o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych
229		o zmianie ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz o zmianie niektórych ustaw

Źródło: obliczenia własne.

W tej grupie znajduje się bardzo ważna ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Być może była ona zbyt liberalna dla (niezbyt licznej) grupy posłów SLD. Liga Polskich Rodzin w tej grupie ustaw nie przeszkadzała, zapewne dostrzegając tu ślady swojego etatystycznego myślenia o gospodarce i roli państwa bądź postrzegając proponowane rozwiązania jako niekolidujące.

4. Uwagi końcowe

Przeprowadzona analiza taksonomiczna głosowań nad ustawami przyjętymi przez Sejm pozwala na sformułowanie następujących spostrzeżeń:

- W efektywnej działalności ustawodawczej Sejmu – wbrew powszechnemu wrażeniu – w dużym stopniu panował *consensus*. Jest to być może po części skutkiem tego, że rozpatrywaliśmy tylko ustawy, które zostały pomyślnie przyjęte, ale przecież zdecydowanie najliczniejsza ich grupa (prawie 60%) została przyjęta przy powszechnym poparciu klubów poselskich.
- Ważnym czynnikiem różnicującym głosowania była postawa Ligi Polskich Rodzin, programowo przeciwniej Unii Europejskiej, gotowej w tych sprawach głosować odmiennie od wszystkich (grupa 2).
- Platforma Obywatelska wykorzystywała możliwość wyrażenia swojego poparcia w sprawach ważnych dla finansów państwa, gospodarki i harmonizowania naszego prawa z prawodawstwem Unii Europejskiej. W tych sprawach głosowała niekiedy przeciwnie niż reszta opozycji (grupa 3 i częściowo grupa 5).
- Osobną grupę ustaw stanowią efekty układania się Polskiego Stronnictwa Ludowego z Sojuszem Lewicy Demokratycznej w sprawach konkretnych rozwiązań i interesów odcinkowych.
- Zachowania się niektórych klubów okazały się nie być czynnikiem różnicującym wyniki głosowań nad ustawami lub też ich głosowania nie były „czymś oryginalnym” – zawsze był klub, który głosował podobnie. Na przykład w głosowaniach Samoobrony nie widać jakiejś spójnej linii. Doraźna taktyka góruje nad ewentualną doktryną, marketing polityczny i dbałość o chwilowy wizerunek nad ideologią. Pewnej swoistości w głosowaniach nie zaobserwowano też w praktykach Prawa i Sprawiedliwości. Tu trzeba jednak zwrócić uwagę na szereg inicjatyw legislacyjnych tego klubu, które nie zmaterializowały się w ustawach i wobec tego nie pokazały się w wynikach naszych analiz.
- Wydaje się, że podejście taksonomiczne umożliwiło pewien ogólny ogląd aktywnego (wyrażanego poprzez głosowania) stosunku ugrupowań politycznych do ustaw uchwalanych w Sejmie w roku 2004 oraz pozwoliło na identyfikację określonych zachowań typowych i realnych koalicji ujawniających się w głosowaniach będących przedmiotem procesu legislacyjnego.

CLUSTER ANALYSIS OF THE LEGISLATIVE ACTIVITY OF SEJM IN 2004

Summary

For this reasearch 241 statutes passed by Sejm in 2004 have been considered. The quantitative data consists of the information on the number of votes provided

by each parliamentary club in terms of four classes: yes, no, abstained, not voting. Deputies' clubs gather members of the Chamber representing similar political views, usually members of the same party or political group who for some reason decided to act jointly. According to the rules of procedure of the Sejm, a club can be founded by at least 15 Deputies. The following clubs active throughout the whole year of 2004 have been taken into account: Democratic Left Alliance, Civic Platform, Law and Justice, Polish People's Party, Self-defence of the Republic of Poland, League of Polish Families, Union of Labour and also a group of Non affiliated deputies.

The data has been transformed into percentage structures, separately for each club, thus the classification space has been created. The number of homogeneous groups of statutes have been obtained by the analysis of dendrogram produced by the agglomerative Ward's clustering method. The final classification was done by k-means method. Six groups of statutes have been analysed from the point of view of their subject, and the behaviour of parliamentary clubs. The authors have found the real alliances being observed in Sejm in 2004 while passing statutes of different kinds.